

чення громадського контролю реформ зі значного спектра питань: порушення прав і свобод людей; відхилення реформ від програм, планів, "дорожніх карт"; внесення істотних коректив у реформування тощо.

Успішність реформ визначається системним вивченням громадської думки, постійним відстеженням ставлення до них різних сегментів населення. Принципово важливими для досліджень виступають інформованість населення, підтримка різними соціальними групами як реформи в цілому, так і її окремих складових, рівень реформаторської і протестної антиреформаторської активності людей. Тут потрібні систематичні масові та експертні опитування для виявлення ставлення населення і думки експертів з приводу реформ, проведення фокус-груп для розуміння запитів окремих цільових груп населення, контент-аналіз ЗМІ з метою виявлення критичних зауважень та пропозицій щодо вдосконалення управління реформами.

За результатами аналізу проблем, розглянутих у статті, можна сформулювати такі висновки:

1. Успішне реформування неможливе без серйозної проектної роботи, підготовки концепції, стратегії та програми реформ.
2. Важливим напрямом підвищення ефективності реформ є аналіз проблем та ризиків реформування суспільства та держави, виявлення та мінімізація негативних наслідків змін.
3. Майбутнє реформ залежить від розробки плану дій щодо підвищення гарантій успішності реформ.

Що стосується подальших наукових досліджень реформ, то, на наш погляд, вони тільки розпочинаються. Перед сучасною наукою стоїть цілий комплекс важливих проблем, що потребують дослідження. Це проблеми адаптації зарубіжного досвіду реформування, вироблення цілісної концепції та програми модернізації держави і державного управління, втілення їх у соціальні та управлінські технології.

Список використаних джерел

1. *Кравченко С. О.* Державно-управлінські реформи: теоретико-методологічне обґрунтування та напрями впровадження : монографія / С. О. Кравченко. - К. : НАДУ, 2008. - 296 с.
2. *Криворшеїн В. В.* Політична ризикологія: концептуально-парадигмальні та наукознавчо-праксеологічні засади : автореф. дис. ... д-ра політ. наук. / Криворшеїн В. В. - Дніпропетровськ, 2010. - 32 с.
3. *Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна.* - К. : НАДУ, 2010. - 820 с.

УДК 35:330.101.541:005.591.6

Бодров В.Г.,

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри управління
національним господарством НАДУ,
заслужений діяч науки і техніки України*

Державне управління модернізаційними процесами в економіці України

У статті розглядаються основні напрями реформування системи державного управління в контексті подолання наслідків глобальної фінансової кризи та нагальних потреб модернізації національної економіки. Проаналізовано особливості української модернізації як об'єкта державно-управлінського впливу, визначено передумови і пріоритети у розробці та реалізації національної стратегії економічних реформ, обґрунтована необхідність швидких і радикальних інституційних змін в системі державного управління соціогосподарськими процесами.

Ключові слова: державне управління, дирижизм, модернізація, механізми державного управління, інституційна криза, стратегія економічних реформ.

Бодров В.Г. Государственное управление модернизационными процессами в экономике Украины
В статье рассматриваются основные направления реформирования системы государственного управления в контексте преодоления последствий глобального финансового кризиса и необходимых потребностей модернизации национальной экономики. Проанализированы особенности украинской

модернизации как объекта государственно-управленческого влияния, определены условия и приоритеты в разработке и реализации национальной стратегии экономических реформ, обоснована необходимость быстрых и радикальных институциональных изменений в системе государственного управления социально-хозяйственными процессами.

Ключевые слова: государственное управление, дирижизм, модернизация, механизмы государственного управления, институциональный кризис, стратегия экономических реформ.

Bodrov V.G. Public administration of the modernization processes in the Ukrainian economy

The article deals with the main directions of reforming the system of public administration in the context of the coming financial global crisis' consequences and the urgent needs of the national economy's modernization. It is analysed the features of Ukrainian modernization as the subject of public management in influence, defined conditions and priorities in the development and implementation of national strategies for economic reforms, the necessity of rapid and radical institutional change in public administration of social and economic processes.

Key words: public administration, dirigisme, modernization, governance mechanisms, institutional crisis, the strategy of economic reforms.

Постановка проблеми. Системні трансформації, пов'язані з руйнуванням традиційного інституціонального середовища, радикальною зміною політичних та соціально-економічних структур, функцій і взаємозв'язків, призводять до зростання ентропії національних господарств, породжуючи небезпеку їх незворотної деградації, яка загрожує основам нормальної життєдіяльності суспільства перехідного типу. Трансформаційний характер соціально-економічного розвитку сам по собі є небезпечним, оскільки виникнення нової якості складних нелінійних систем завдяки дії механізму самоорганізації відбувається уповільнено і може відставати від процесів занепаду.

За цих умов особливу роль, як свідчить світова фінансова криза з її важкими і ще далеко непередбачуваними наслідками, відіграє неентропійна складова біфуркаційного процесу, що виникає за рахунок створення або привнесення ззовні нових якісних елементів і зв'язків. Звідси формування та здійснення цілеспрямованої державної політики, орієнтованої на забезпечення національної безпеки, реалізацію стратегічних пріоритетів розвитку суспільства набувають виняткового значення як чинник, здатний компенсувати недостатні темпи самоорганізації, прискорити досягнення нової якості в транзитивних системах [1, с. 332]. При цьому сучасні процеси внутрішньо-і міжсистемних трансформацій національних господарств і цілих макрорегіонів багато в чому ускладнюються і видозмінюються під впливом глобалізації. Звідси впливає очевидна констатація - забезпечення сталого зростання економіки України у процесі подолання глобальної фінансово-економічної кризи вимагає докорінної зміни філософії, ідеології державного управління в напрямку запровадження комплексу стимулюючих важелів й алгоритмів щодо формування нової господарської моделі. В основі такої моделі зростання повинні лежати цілеспрямований розвиток внутрішнього попиту, модифікація участі України в міжнародному поділі праці через вихід на зовнішні ринки з більш технологічною, адекватною наявному виробничому і людському потенціалу продукцією.

Пошуки нової парадигми державного управління в умовах економічної модернізації. У зв'язку з цим виникає нагальна необхідність наукового опрацювання нової парадигми державного управління соціогосподарськими процесами у межах більш широкого модернізаційного проекту для України та й для інших держав, які відчайдушно намагаються вийти з глобальної фінансової кризи на траєкторію стабільного економічного розвитку, бажано, на переважно інноваційній основі. "Пошук власної моделі розвитку - це передусім намагання визначити оптимальний шлях побудови сучасної, конкурентоспроможної, привабливої для життя країни. У кожній державі буде своє бачення і своя модель поступу, але, незважаючи на розмаїття підходів, сьогодні можна виокремити основні складники національного успіху. Безперервна модернізація та інноваційність - такою має бути універсальна формула не тільки політичного й економічного, а й соціального, культурного, гуманітарного розвитку" [2, с. 8].

Відомо, що вирішальними передумовами забезпечення виходу з кризи в розвинених країнах стали потужна економіка і міцна держава. Це дозволило, з одного боку, урядам зосередити на подоланні кризи значні ресурси, а з другого - влада, бізнес і населення змогли консолідуватися для проведення єдиної антикризової стратегії, спрямованої одночасно і на закладання основ подальшої модернізації національного господарства. На відміну від них Україна має слабку економіку і слабку державу, політична реальність характеризується протистоянням різних по-

літичних сил, недовірою бізнесу і населення до влади. В країні сформувалася соціально-економічна і політична системи, які в певному сенсі виявилися адекватними слабкій економіці та державі. Ці системи функціонують за допомогою специфічних компенсаторів, що лежать як на боці влади, так і на боці економічних суб'єктів і населення. Слабка влада і неконсолідоване суспільство в Україні виявилися не підготовленими до такого ступеня розвитку, коли вони спроможні реалізовувати стратегічну політику. Тому вибір цілей та завдань трансформації в Україні здійснюється багато в чому стихійно, під тиском різноспрямованих груп інтересів. Вектор розвитку економічної системи та конкретного змісту економічної політики є результатом боротьби між ними та співвідношення політичних сил на поточний момент.

Існуючі механізми державного управління та економічної політики є своєрідними трансформаціями, які змінюються під тиском найсильніших груп інтересів. Технологічно це можливо тому, що в системі управління широко застосовуються "ручні" механізми. Роль приводних важелів від основних груп інтересів до влади зараз відіграють політичні партії та корупція. Таке стихійне сполучення різних впливів дозволяє розвиватися країні більш-менш адекватно можливостям її економічної та політичної систем, навіть просуватися вперед у своєму розвитку [3, с. 90]. При такому способі формування і реалізації системи державного управління досить важко оцінювати раціональність і ефективність окремих заходів влади, оскільки неможливо порівнювати їх зі стратегічними цілями, які вона публічно не ставить. Результат є комбінацією різних заходів, які навіть можуть мати полярні цілі або загалом не мають нічого спільного з економічною політикою і застосовуються як засіб боротьби з політичними опонентами. Натомість Україна продовжує створювати нові і досить своєрідні форми власного суспільного буття, займається пошуками національної самоідентифікації. При цьому ціна кожного прийнятого рішення занадто висока, що означає гіпертрофоване посилення суб'єктивного, людського чинника особливо в системі державної влади з її специфічними управлінськими і суспільними функціями. Звідси виняткового значення набуває проблема якості державного управління як за умов глибокої фінансово-економічної депресії, так і в процесі подолання її негативних соціальних наслідків та подальшої модернізації економіки і суспільства посткризового типу.

Особливості модернізаційного проекту для національної економіки. Успішна реалізація довгострокових цілей якісно оновленого і сталого розвитку багато в чому буде залежати від змістового наповнення модернізаційної парадигми державного управління і, зокрема, відповіді на три взаємопов'язаних питання: 1) що собою являє модернізація по-українськи як об'єкт державно-управлінського впливу, які її імперативи і пріоритети? 2) які рушійні сили, носії, регульовальні інститути та передумови модернізації? 3) хто буде нести основний тягар здійснення модернізаційного проекту, іншими словами, хто буде платити?

Відповідаючи на поставлені запитання, навряд чи варто обмежуватися спрощеним розумінням модернізації як деякого процесу осучаснення, вдосконалення, оновлення, впорядкування. Очевидно, мова повинна йти про більш фундаментальні речі, а саме, про системні перетворення, радикальні зміни всього суспільного і господарського устрою. У такому вигляді "...модернізація, як триваючий і, практично, невпинний трансформаційний процес, - справедливо зазначає відомий російський дослідник Ю.М. Осипов, - може мати екзогенну або гомогенну природу" [4, с. 6]. Екзогенна модернізація йде ззовні і зверху, є здебільшого імпортованою, нав'язується за відомими західними зразками, диктується міжнародними фінансовими інститутами. При слідуванні цим шляхом можливі різні результати, в тому числі дуже ймовірне і остаточне потрапляння країни до розряду безнадійної периферії Заходу з незаперечною залежністю від глобального контексту.

Не виключаючи можливості використання зовнішніх джерел, імпульсів і рушійних сил, краще все-таки виглядає гомогенна модернізація, що передбачає опору на іманентні тій чи іншій країні ресурси, джерела, осередки проривного, випереджального розвитку. Якщо ж вони себе ще не досить виявили, то необхідно зробити все, щоб їх виявити, викликати до життя, зосередити і консолідувати, привести до ефективного економічного задіяння. При цьому починати потрібно з мобілізації наявних ресурсів, матеріальних і духовних сил суспільства, їх національної організації. Модернізація неможлива без мобілізації як її органічної складової. Тільки за таких обставин можлива суверенна національна модернізація, що керується ідеєю зміцнення і розвитку країни, спрямовується на досягнення нового, більш передового та досконалого її образу в сучасному глобалізованому світі.

Стосовно можливих рушійних сил, носіїв, трансформерів модернізаторської ідеології слід зазначити, що на пострадянському просторі постійно співіснують і конкурують між собою більше десятка модернізаційних проектів: ліберальний, соціалістичний, православний, ісламський, державно-капіталістичний, корпоративний, бюрократичний, імперський, європоцентристський, євразійський, націоналістичний, народний та ін. Деякі з них з більшою або меншою мірою успішності реалізовувалися в окремих країнах, інші чекають свого часу і який з них візьме гору - велике питання. В Україні за 20 років незалежності чітко простежується постійне перетасування, варіювання чотирьох модернізаційних проектів.

Так, перша половина 1990-х рр. пройшла під знаком лібералізації соціогосподарських відносин з її величезними соціальними втратами, соціальною поляризацією суспільства, перерозподілом державної власності в інтересах кількох великих фінансово-промислових груп, створенням слабкої ринкової економіки і недосконалої ринкової інфраструктури, відстороненістю держави від управління трансформаційними процесами. З кінця 1990-х по 2004 рр. досить успішно здійснювався бюрократичний проект модернізації, коли було розбудовано жорстку вертикаль виконавчої влади, відновлена керованість економікою, досягнута макроекономічна стабілізація (після дефолту 1998 р.) і започатковані структурні реформи, економічне зростання.

У 2005-2009 рр. в результаті загострення внутрішньополітичної ситуації в країні, викликані як об'єктивними, так і суб'єктивними причинами, в тому числі і під явним зовнішнім впливом, відбулася різка переорієнтація векторів розвитку: був узятий курс на прискорену європейську інтеграцію, ніяк не підкріпленій економічно і розрахований, головним чином, на швидке політичне вирішення питання з боку керівництва Європейського Союзу. Одночасно відбувався демонтаж сталих економічних зв'язків з Росією та іншими країнами СНД, що супроводжувалося запеклою боротьбою експорто- та імпортоорієнтованих фінансово-промислових груп. Під завісою дешевої демагогії, брехні, соціального популізму, загравання на національних почуттях населення з різних частин розколотої навпіл країни розгорнувся процес реприватизації, перерозподілу власності на користь домінуючих політичних угруповань. Економіка була в черговий раз принесена у жертву політиці, що істотно збільшило наслідки глобальної фінансової кризи, в результаті якої Україна опинилася серед найбільш постраждалих держав.

Зі зміною влади на початку 2010 р. процес модернізації взяв під свій патронат великий національний експортоорієнтований капітал, чий економічні інтереси певною мірою збігаються на даний момент з цілями суспільства по виходу з кризи і подоланню її наслідків. Мова йде про зростання обсягів експорту при збереженні сприятливої посткризової зовнішньоекономічної кон'юнктури, що, у свою чергу, призведе до збільшення експортної виручки, відрахувань до бюджету, податкових платежів, до пожвавлення інвестиційної активності, зростання зайнятості, розширення можливостей в акумулюванні коштів для подальших глибоких структурних перетворень. Цей проект має непогані шанси на успіх, але за однієї неодмінної і навряд чи здійсненої умови - основний тягар модернізації великий вітчизняний капітал візьме на себе і разом з державою не допустить у найбільш уразливій початковій стадії реформ помітного падіння рівня життя, зниження соціальних стандартів.

Світовий досвід початкового етапу модернізації економіки та управління національним господарством. Досвід перших кроків з модернізації економіки США, європейських країн, Росії, Китаю демонструє, в якому напрямку треба рухатися, долаючи наслідки глобальної фінансової кризи і вибудовуючи нову парадигму державного управління. З огляду на зазначене відкриваються і певні можливості для України при розробці та реалізації національної стратегії економічних реформ, якщо буде забезпечено виконання, принаймні трьох важливих умов: 1) врахування і не повторення помилок попередників, які раніше встали на шлях модернізації і завжди ризикують першими при зустрічі з невідомістю (зокрема, приклад США, які намагаються за допомогою масованих доларових емісій пожвавити економічне життя, нагадує гасіння пожухлим листям вогнища в осінньому лісі - може затухнути, а може розгорітися з новою, ще більшою силою і призвести до другої хвилі глобальної кризи); 2) розгортання конкуренції як всередині країни, так і на зовнішніх ринках, зосередження державної підтримки не на рятуванні збанкрутілих фінансистів і банкірів, а на посиленні існуючих та розвитку нових конкурентних переваг підприємств і галузей реального сектору економіки; 3) проведення рішучої заміни (не просто зміни) існуючої моделі управління господарським і суспільним розвитком, забезпечення рівно-

віддаленості державної влади від різних фінансово-промислових груп, які намагаються "приватизувати" розподільчі функції держави.

Мова йде про запровадження у чітко визначених законодавчо ситуаціях системи сучасного дирижизму, де не буде місця для ручного управління з боку представників фінансового капіталу, який не має національності, не відчуває під собою країни, не має ніякої ідеології, філософії, крім ідеології наживи. Вони розглядають Україну лише як джерело наживи і вибудовують під себе систему управління, що забезпечує їм безперебійний процес збагачення. Нова модернізаційна стратегія, викладена у Посланні Президента України до Верховної Ради України, якраз і визначає низку базових пріоритетів у формуванні нової парадигми державного інтервенціонізму і дирижизму.

Передусім - створення сучасної, конкурентоспроможної держави, визначальними характеристиками якої є верховенство права і розвинена правова культура, збалансована представницька демократія, сильне самоврядування, дисциплінований і мобільний державний менеджмент.

Другий пріоритет - гуманізація розвитку, що означає передусім збільшення соціальних інвестицій у людський капітал, формування сучасної інфраструктури життєзабезпечення. Відтак пріоритетами реформування було визначено: модернізацію систем освіти та охорони здоров'я; підвищення соціальних стандартів; становлення культури творчого використання вільного часу та розвиток національних культурних індустрій.

Третій пріоритет - запровадження прогресивної моделі розвитку, що поєднує тактику реформаційних змін зі стратегічними орієнтирами та пріоритетами соціально-економічного розвитку з метою забезпечення ефекту "безперервної модернізації".

Четвертий пріоритет - зовнішня політика ствердження національних інтересів у глобалізованому світі. Її основою є прагнення до розбудови рівноправних відносин з партнерами на принципах міжнародного права, відмова від участі у воєнно-політичних блоках, інтеграція з Європейським Союзом і розвиток відносин стратегічного партнерства з Російською Федерацією, США та країнами "Великої двадцятки" [2, с. 8-9].

Основні пріоритети і напрями державного управління модернізаційними процесами в економіці України. Зрозуміло, навряд чи вдасться обійтися без попереднього ремонту всієї існуючої індустріальної бази, всього виробничого апарату - модернізація повинна підкріплюватися глибокою і масштабною реконструкцією, на яку важко зважитися, але яку все-таки доведеться проводити, причому не спонтанно-спорадично, а планомірно-обачливо. Перед Україною стоїть необхідність розв'язання завдань щодо майбутнього розвитку суспільства та економіки з урахуванням у цих процесах ролі лібералізації попри сучасні ускладнення у світі, коли виникає база для бюрократичного капіталізму, тоді як нагальною є проблема формування соціогуманітарної моделі розвитку. Як справедливо зазначає відомий український економіст В.М.Геєць, Україна мусить іти від індустріалізації до постіндустріалізації через формування нової організації держави саме на основі соціально-ліберальної моделі життя суспільства і відповідної організації економіки та державного устрою [5, с. 159].

На жаль, процес переходу влади до нової політичної "команди" за результатами проведених в Україні президентських виборів 2010 р. та парламентських 2012 р., вже традиційно супроводжувався інституційними потрясіннями. Вони були пов'язані з суперечливим процесом зміни та комплектування політичних еліт, перерозподілом політико-економічних впливів, руйнуванням значної частини взаємовідносин, що встановилися в попередні роки, налагодженням комунікації з новою опозицією тощо. На цій основі, як зазначає український дослідник Я.А.Жаліло, в країні відбулося поширення ознак "інституційної кризи", прояви якої почали вкорінюватися в Україні в середині минулого десятиліття [6, с. 68].

Наслідком такої кризи стало різке зниження дієвості контрольних та регулюючих функцій держави, "замикання" на певний час управлінських інституцій на вирішення проблем власного становлення та перебудови, різке початкове зростання трансакційних витрат споживачів послуг державного управління на оволодіння новими управлінськими процедурами. Складається дивовижна ситуація, коли очікувані зміни господарської взаємодії відбулися, проте їх якість ще не набула очікуваних форм. Інституційні перетворення виявляються не адекватними очікуванням громадян.

Проведення швидких, радикальних інституційних змін, які є змістом модернізаційної стратегії державного управління, потребує дієвих формальних та неформальних інституцій,

інакше вони призводять до суспільної дезорганізації (стихійних протестів, необґрунтованих вимог до органів державної влади, публічного опору нововведенням тощо). Інституційна криза різко негативно впливає на спроможність до реалізації модернізаційної стратегії, а відтак потребує якнайшвидшого подолання.

Довгостроковий економічний розвиток потребує здійснення модернізації промисловості на інноваційній основі, активізації чинників структурно-технологічного оновлення виробництва. У складних кризових умовах, коли можливості уряду реалізувати комплекс структурних реформ обмежені, необхідно зосередитися на головних проблемах - тих, що найбільше стримують реформи і водночас мають найбільші шанси на реалізацію. Ключовими орієнтирами державного управління структурною модернізацією національної економіки мають стати:

- усунення накопичених структурних диспропорцій,
- цілеспрямоване формування майбутніх структурних характеристик економічної і фінансової систем на основі врахування майбутніх ризиків і тенденцій розвитку,
- формування захисних і стабілізаційних антициклічних механізмів та дієвих важелів управління економічною системою, що дасть змогу забезпечити сталий і збалансований економічний розвиток.

Висновки.

Інституційні механізми забезпечення дієвості державного управління модернізацією економіки. Для реалізації моделі послідовної структурної модернізації національної економіки через важелі податкової, грошово-кредитної, валютної та зовнішньоторговельної політики належить виробити механізми забезпечення дієвості державного управління соціогосподарськими процесами.

Механізми підвищення конкурентоспроможності національної економіки та створення міцної бази для її стійкого динамічного розвитку лежать у площині реалізації системних структурних перетворень. Структурна трансформація національної економіки має бути спрямована на максимально ефективне використання всіх видів економічних ресурсів. Це вимагає реалізації активної та послідовної інноваційно-інвестиційної політики, розбудови національної інноваційної системи, удосконалення структури економіки в напрямі розширення високотехнологічних виробництв обробної промисловості, телекомунікаційних, фінансових та бізнесових послуг, розвитку високоінтелектуального людського капіталу.

Перебіг соціально-економічних змін у кризовий та післякризовий період посилює необхідність інтенсифікувати розпочаті інституційні перетворення з метою усунення їх вад [7, с. 52-56], протидії інституційній кризі та надання структурі державного управління більшої гнучкості у вирішенні суспільних проблем. Необхідно здійснити перехід до перебудови і сталого зростання економіки на нових засадах, стимулювання економічних процесів на основі програмування розвитку, визначення завдань запровадження у державному управлінні стратегічного менеджменту, створення умов для оперативного вироблення, ухвалення і виконання рішень у сфері державної політики відповідно до нагальних потреб модернізації економіки України в динамічно змінюваному світі.

Фінансово-економічна криза відіграла роль каталізатора модернізаційних процесів в Україні, спонукавши до усвідомлення політичними елітами і суспільством загалом необхідності зміни моделі економічного розвитку, включаючи і парадигмальну заміну всієї системи державного управління. Наскільки вдалим у подальшому буде розгортання згадуваних процесів і досягнення задекларованих базових пріоритетів великою мірою (і значно більшою, ніж забезпеченість матеріальними ресурсами, кредитами МВФ тощо) залежатиме від спроможності наукової спільноти до генерування свіжих ідей, оригінальних, нестандартних підходів і управлінських технологій, а також від наявності креативно мислячих, ефективних державних і корпоративних топ-менеджерів, здатних реалізувати модернізаційний проект для України.

Список використаних джерел

1. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України : в 3 т. / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця, акад. НАН України В. П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б. Є. Кваснюка. - Т. 3: Конкурентоспроможність української економіки. - К. : Фенікс, 2007. - 556 с.

2. Модернізація України - наш стратегічний вибір : Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. - К., 2011. - 416 с.
3. Державний сектор і функції держави у період кризи / О. Й. Пасхавер, Л. Т. Верховодова та ін. - К. : Центр екон. розвитку, 2009. - 129 с.
4. *Осипов Ю. М.* Самоутверждение России в модернизационном ключе : тезисы / Ю. М. Осипов // Самоутверждение России: социум, экономика, политика : программа междунар. науч. междисциплинар. конф., Москва, 8-10 декаб. 2010 г. - М. : МГУ, 2010. - 30 с.
5. *Геєць В. М.* Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку / В. М. Геєць. - К. : Ін-т екон. прогнозувань НАН України, 2009. - 864 с.
6. Післякризовий розвиток економіки України: засади стратегії модернізації / Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська, Я. В. Бережний [та ін.]. - К. : НІСД, 2012. - 144 с.
7. Економіка України після кризи: орієнтири стратегічних реформ / Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська [та ін.]; за ред. Я. А. Жаліла. - К. : НІСД, 2010. - 129 с.

УДК 351:321.01(477)

Троцинський В.П.,
*доктор історичних наук, професор,
 завідувач кафедри соціальної
 і гуманітарної політики НАДУ,
 заслужений діяч науки і техніки України*

Тенденції розвитку організаційно-функціональної структури державного управління етнопонаціональними процесами в Україні

У статті з'ясовується еволюція організаційно-функціональної структури державного управління етнопонаціональними процесами в Україні, зокрема простежується трансформація центрального органу виконавчої влади як системоутворюючого елемента цієї структури, розкриваються здобутки та проблеми етнопонаціонального розвитку Української держави.

Ключові слова: організаційно-функціональна структура державного управління етнопонаціональними процесами, механізм державного управління розвитком етнопонаціональної сфери, центральний орган виконавчої влади у сфері міжнаціональних відносин.

Троцинський В.П. Тенденции развития организационно-функциональной структуры государственного управления этнопонациональными процессами в Украине

В статье выясняется эволюция организационно-функциональной структуры государственного управления этнопонациональными процессами в Украине, в частности прослеживается трансформация центрального органа исполнительной власти как системообразующего элемента этой структуры, раскрываются достижения и проблемы этнопонационального развития Украинского государства.

Ключевые слова: организационно-функциональная структура государственного управления этнопонациональными процессами, механизм государственного управления развитием этнопонациональной сферы, центральный орган исполнительной власти в сфере межнациональных отношений.

Troschinskiy V.P. Trends of organizationally functional structure of etnonational state administration processes in Ukraine

The evolution of organizationally functional structure of etnonational state administration processes in Ukraine are researched in the article.

In particular, transformation of central executive authority is traced as a system element of this structure, achievements and problems of etnonational development of the Ukrainian state are open up.

Key words: organizationally functional structure of etnonational state administration processes, mechanism of etnonational state administration development, central executive authority in the sphere of international relations.

Постанова проблеми. Одним з головних завдань у розбудові України як поліетнічної за складом населення держави є забезпечення рівноправних відносин і гармонійної взаємодії представників різних етносів, підтримання атмосфери толерантності, довіри й поваги у взаєминах між ними, усунення чинників міжетнічної напруженості та міжетнічних конфліктів. Реалізація цих завдань передбачає створення належних економічних, політичних, ідеологічних, морально-психологічних та духовно-культурних важелів, а також наявність дієвої управлінської вертикалі, здатних ефективно регулювати міжнаціональні відносини. Світовий досвід засвідчує, що втрата державною системою можливості впливати на етнопонаціональні процеси призводить